

Kot več šol v Ljubljani, bo tudi OŠ Ketteja in Murna na Kodeljevem dobila nov prizidek s telovadnico. Zgrajen naj bi bil do junija prihodnjega leta — tako so povedali v pisarni SGP Graditelj. Sredstva za ta objekt so zagotovljena v programu III. samoprispevka. Na sliki: Dela na prizidku so že v polnem teku

ALEŠ ČERNIVEC

• III. samoprispevek

LE ŠTIRJE OBJEKTI NE BODO PRIČETI LETOS

Gradnja objektov iz programa III. samoprispevka za letošnje leto poteka dobro, čeprav zaradi različnih težav ne čisto po načrtu. Pred rokom so bili predani namena prizidki k osnovnim šolam Milan Šušteršič, Jože Moškrč in Karel Destovnik-Kajuh, v gradnji pa so še zdravstveni dom Medvode, Lutkovno gledališče, Avdiologopedski oddelek, osnovni šoli Kette-Murn in Trnovo ter VVO Nove Jarše, Ivan Kavčič, Ig. Gmajna Črnuče in Trnovo.

Vse pa kaže, da ne bo mogoče pričeti graditi osnovnih šol v Zgornjem Kašlju, Stožicah, Kolezijah in Bratov Babnik. Za osnovno šolo v Zgornjem Kašlju je vzrok iskati v interventnem zakonu o zaščiti kmetijskih zemljišč, problem je tudi financiranje komunalnih naprav in zagotavljanje denarne soudeležbe s strani občine Ljubljana-Mostje-Polje. Interventni zakon preprečuje zidavo tudi OŠ Stožice. Zato bodo namesto nje zgradili prizidek k že obstoječi šoli Danile Kumar. Za osnovni šoli Bratov Babnik in Kolezija pa Ljubljanska banka ni izdala potrebnih garancij.

Se letos pa bodo zasajene lopate ali pa sklenjene pogodbe z najugodnejšimi izvajalci za naslednje objekte: glasbena šola Vič, VVO Dolomitski odred, Bonifacija, Kodeljevo in Brdo, Varstveno delovni center Šiška ter osnovni šoli Stane Kosce in Bičevje.

D. J.

• VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

• Emona, Mercator in Žito

Skupno izobraževanje ob delu

V predelovalni agroživilski industriji Slovenije, še posebno ljubljanskega območja, že dolgo čustijo potrebo po kvalificiranih delavcih, ki bodo kos skokovitemu razvoju sodobne tehnologije, razvoju strokovnosti in znanja, organizaciji dela in vse zahtevnejšemu vključevanju v tokove trženja doma in v svetu. Potrebe naše občine, kjer imata svoja sedeža Emona in Mercator, pa so vodile tudi Mercator k skupni akciji za izobraževanje agroživilcev.

Pobudo in organizacijo za pridobitev strokovne izobrazbe IV. stopnje in II. stopnje strokovnosti za poklice peka, slaščičarja, testinarja, konditorja in mesarja je podalo Žito. To jesen je začela Srednja agroživilska šola v Kamniku izvajati program izobraževanja, ki bo trajal 16 mesecev. Udeležuje se ga okrog 30 kandidatov. IV. stopnja izobraževanja na tej šoli je v sedanjem usmerjenem izobraževanju enaka nekdanji triletni poklicni šoli. Učni program rednega šolanja, ki traja v ateh letih 2293 ur, so ob enakem obsegu snovi skrajšali na 1008 ur. Ravnatelj šole je na sestanku s poslušatelji poudaril, da bodo morali kandidati enako obsežno snov osvojiti z izobraževanjem ob delu in samozobraževanjem. Kvalifikacije, ki si jih bodo pridobili, pa bodo verificirane in bodo veljale kjerkoli v agroživilstvu; torej ne bodo interne značaja.

Med tujimi jeziki, ki so se jih kandidati učili v osnovni šoli, so angleščina, nemščina in ruščina — tem bo prilago-

jena tudi nadaljnja snov. Največ ur pa bodo posvetili strokovnim predmetom, kot so: osnove tehnike in proizvodnje, izbirna živilska tehnologija, mikrobiologija, procesna tehnika v živilstvu itd.; slovenskega jezika bo 144 ur, za samoupravljanje temelji markizma je namenjenih 54 ur. Špolska predavanja bodo v Litu predavana iz tehnoloških predmetov pa tudi v Emoni. Predavatelji bodo obravnavali skupne sorodnih predmetov, iz katerih bodo kandidati po treh semestrih opravljali izpite. Delo bo potekalo po verificiranem predmetniku in učnem načrtu.

Pedagoška ura za izvajanje vzgojno izobraževalnega programa stane 616 din, kar znese v enem šolskem letu precejno 17.000 din za kandidata (brez učnih knjig). V Emoni, Mercatorju in Žitu nameravajo poravnati te stroške na račun delovnih organizacij.

V treh semestrih po 18 delovnih tednov — vsak semester bo trajal eno šolsko leto — bodo prožno prilagajali čas predavanj potrebam kandidatov, saj vemo, da delajo v izmenah in neposredni proizvodnji.

Dosedanja praksa priučitve nekvalificiranih delavcev s pomočjo takomenuvanih internih diplom bo na ta način presežena. Ta program pa bo dajal tudi strokovne temelje za nadaljnje izobraževanje in tudi širša obzora pri obvladovanju vse bolj zapletenih tehnologij v sodobni živilsko-predelovalni industriji. Usmerjeno izobraževanje se tako neposredno vključuje v potrebe žive prakse. Boj za več hrane pa dobiva tudi strokovna izhodišča.

KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTURA

• DELOVNI POSVETI

Prejšnji mesec je OZKO v okviru svojega akcijskega programa organizirala posvete zborovodij šolskih in odraslih pevskih zborov ter posvet predsednikov kulturno umetniških društev in skupin.

POSVET ZBOROVODIJ ŠOLSkih PZ

Od vseh vabljenih zborovodij se je posveta žal udeležila le polovica! Kot strokovnega svetovalca smo tudi to pot povabili Mira Kokola, ki nam že nekaj let zopred pomaga pri izbiri programa za srečanje PZ, pa tudi s strokovnimi nasveti in napotki zborovodjem posameznih zborov. Na posvetu smo se najprej pogovorili o kraju in datumu srečanja, o programu pa bo govor takoj po zimskih počitnicah, ko se bomo ponovno sestali.

Zborovodjem smo posredovali spisek revolucionarnih in kulturnih obletnic, da bodo imeli lažje delo pri izbiri programa. Dogovorili smo se tudi o skupni pesmi. Na naslednjem srečanju bo to Čudež jutra G. F. Händla ob 225-letnici skladateljeve smrti.

Še besedo, dve o lokaciji srečanja. Zadnji dve leti smo organizirali koncert šolskih PZ v KD Španski borci. Čeprav dom s svojo dvorano, obema avlami in Jelovškovi likovnim salonom iz dneva v dan vedno bolj postaja nekakšno kulturno središče Most in tudi širšega območja naše občine, le ni najbolj primeren za vse vrste prireditve. Ena takih je srečanje šolskih PZ, saj ob tej priložnosti zapoje tudi do 1000 mladih pevcev, ki bi nadvse radi poslušali eni druge, dvorana pa premore le 360 sedežev! Če pride na koncert, recimo, manj kot polovica staršev nastopajočih otrok, jih preprosto ni kam dati. Prav tako so po dosedanjih dveletnih izkušnjah za tako množico otrok tudi stranski prostori mnogo premajhni.

• PODOŽIVLJANJE TRPLJENJA

Kantata Ravensbrück

V okviru XI. festivala Revolucija in glasba je bila v sredo, 23. novembra tudi plesno upodobljena Kantata Ravensbrück mladega skladatelja Alojza Ajdiča. Skladatelj je v svoje glasbeno delo vnesel pesmi bivših taboriščnic Katje Špurš Erne Muser. Vere Albreht in Katarine Miklav ob spremljavi dveh mešanik pevskih zborov in recitatorke. Za to delo je Alojz Ajdič že lani prejel Prešernovo nagrado Gorenjske in nagrado vstaje slovenskega naroda.

Pripravljali odbor republiške sekcije internirancev je o predvajanju kantate predhodno obvestil vse sekcije pri OO ZZB NOV Slovenije. Odziv je bil nepričakovano velik od vseposod. Predvidena je bila večerina predstava, a 600 sedežev v srednji dvorani Cankarjevega doma je bilo premalo. Nujno smo morali za udeležence zunaj Ljubljane organizirati tudi popoldansko predstavo!

Številni posebni avtobusi so na popoldansko predstavo pripeljali biše internirance in njih svojece iz Primorske, Gorenjske in Dolenjske (od tuelo avtobus mladine).

V imenu nekdanjih taboriščnic je vse navzočce pozdravila Rapa Šuklje. Seznanila jih je z vsebino kantate, z njenim skladateljem in izvajalci. Toplo je pozdravila prisotni pesnici Katjo Špur in Erno Muser ter z žalostnim prizvokom v glasu dodala, da pesnice Vere Albreht in Katarine Miklav ni več med živimi. Najprej je bila na sporedu recitacija Oče naš iz Cankarjevega Hlapca Jerneja, ki jo je umetniško podal Polde Bibič. Partizanski pevski zbor pod vodstvom Marka Gašperšiča je nato presunljivo zapel šest pesmi.

Globok oder je bil ves v temi, zadoneli so prvi zvoki kantate, prikazal se je osvetljen trikotnik s številki, ki jo je nosila vsaka brezimna taboriščnica. In že so se pojavili študenti in študentke, članice kluba Kazina, pripravljene odplesati koreografsko kompozicijo Metoda Jerasa. Ta mladina, ki so ji grozote vojne tuje, se je živela v trpljenju, v upanju in vero taboriščnic ter se s pravo umetnostjo zila v glasbo kantate. Vete je tulil po severni poljani taboriščica, trne vrane s pelerinami, paznice in esovci z biči so ustrovali bedne postave jetnice. Prisotni v dvorani so strmeli na oder, kot da so čutili kljub ponižanju dostojanstvo postav v rasevini in njihovo

Neposredna menjava izkušenj

Tako smo se odločili, da to prireditve prenesemo spet v festivalno dvorano, kjer otroci oziroma zbori sedijo v parterju dvorane, in sicer po vrsti, kot potem nastopajo, še vedno pa ostane dovolj prostora za starše v parterju in na balkonu. Okvirno smo določili tudi datum srečanja, in sicer 20. marec ali 17. april 1984. Spregovorili smo tudi o problemih in težavah zborovodij pri njihovem delu. Žal so v najrazličnejših krožkih in sekcijah po šolah praviloma vključeni tisti boljši, bolj zagnani učenci, ki ponavadi pojejo še v pevskem zboru. Nikakor ne želimo podcenjevati ali omalovaževati drugih dejavnosti SKD, vendar pa je v večini primerov na vsaki šoli zbor tisti, ki vedno nastopa na šolskih in drugih proslavah in prireditvah! Zato bi morali urnik drugih krožkov in sekcij povsod prirediti tako, da bi lahko zbor nemoteno pripravil svoj program!

POSVETI ZBOROVODIJ ODRASLIH PZ

Tudi tega posveta se iz objektivnih razlogov niso udeležili vsi naši zborovodje. Kljub temu smo se ob prisotnosti Radovana Gobca, dolgoletnega pevovodje in skladatelja, pogovorili o najbolj perečih problemih zborovstva nasploh pa seveda o problemih naših PZ.

Poleg tega, da primanjkuje zborovodij — zlasti kvalificiranih je opaziti tudi osip članstva. Seveda to ne velja za vse PZ (Vevče, Zador, Bizovik), pri ostalih pa je primanjkljaj pevcev, zlasti pa razmerje med ženskimi in moškimi glasovi, že kar kronični pojav.

Tovariš Gobec je prisotnim predložil usmeritve Ljubljanskega pevskega združenja v zvezi s prizadevanji za nadaljnji razvoj in dvig programske in izvajalske ravni naših PZ.

Revije PZ naj postanejo prikaz napre-

dovanja in kakovosti, ne pa nazadovanje in slabše kvalitete. Zato naj bi zbori, ki že več let ne izkazujejo nobenega napredka, ne bili vključeni na revije vse dotlej, dokler ne bi zadostili osnovnim namenom in potrebam zborovskega petja. Nekvaliteta in s tem neudeležba na reviji naj bi hkrati imela za posledico odgovarjajočo določitev višine finančne podpore zboru.

Osvojiti moramo pravilo, da se je treba za sodelovanje na reviji temeljito pripravljati tako programsko kakor izvedbeno! Brez udeležbe na občinskem srečanju naj zbori ne bi sodelovali na tekmovanjih višjega razreda ali gostovali zunaj občine.

Zbore, ki redno napredujejo in dosežajo vedno boljše uspehe pa je treba nagraditi vsaj s tem, da sodelujejo na revijah in drugih prireditvah v drugih občinah. Tako sodelovanje bi pomenilo za zore neprecenljivo vrednost in priznanje ter spodbudo za temeljitejšo delo in dvig kvalitete. S tem bi marsikaj odpravili občinsko zaprtost, ki je — žal — vse prepogosto prisotna in škoduje skupnemu delu.

POSVET PREDSEDNIKOV DRUŠTEV IN SKUPIN

Kljub programom, ki jih društva in skupine vsako leto posredujejo občinski ZKO, so predsedniki naših društev vsaj dvakrat letno sestanejo z vodstvom OZKO in v neposrednih pogovori poročajo o opravljenem delu, o tekočih nalogah ter o načrtih za naprej.

Trenutno pestijo naša društva in skupine predvsem kadrovske težave, kar je povezano zlasti z bencinskimi boni, pa tudi z menjavo generacij. Nekateri morajo k vojakom, drugi se poročijo in s tem v zvezi nastopi vrsta problemov pri posamezni dejavnosti. Že tako je — glede na možnosti — kadrovske zasedbo težko najti in zbrati primeren program za posamezne skupine.

zgoraj našete težave pa normalen potek dela se bolj ovirajo. Kljub temu so si bili vsi prisotni v razpravi edini, da bodo skušali še naprej in s še večjo zagnanostjo opravljati svoje kulturno delovanje, saj je doseglo ljubiteljstvo v zadnjih nekaj letih z množičnostjo in kvaliteto vidno mesto v celotnem slovenskem kulturnem prostoru!

M. S.

• VESTI IZ KULTURE

Na letošnjem Ex-temporu Podobe Ljubljane so sodelovali tudi trije likovniki KUD Vide Pregarc, Danilo Jakovčič, Željko Karakaš in Matjaž Rolih. Dela so bila — tako kot vsako leto doslej — na ogled v atriju ljubljanskega magistrata.

Od naših likovnikov KUD V. Pregarc se je Ex-tempora RAŠICA 83 udeležil le Danilo Jakovčič.

V počastitev krajevnega praznika Cerknice je tamkajšnja ZKO pripravila slikarsko delovno srečanje Ex-tempore 19. oktobra. Iz naše občine so se ga udeležili štirje likovniki. Danilo Jakovčič, Željko Karakaš, Janez Kovačič in Matjaž Rolih. Iz Cerknice se bo razstava preselila v Loško dolino.

M. R.

• Nova delovna organizacija?

Verjetno je v občini malo ljudi, ki ne vedo kje stoji in s čim se ukvarja kulturni dom Španski borci. Najbrž pa je prav tako malo tistih, ki vedo, da dom posluje brez statusa. Vse od 4. julija 1981, ko je bil odprt, znijim upravlja občinska skupnost za razvoj družbenega standarda, ki pa te vloge ne more in ne sme opravljati v nedogled.

O statusu KD Španski borci so od ideje o njegovi gradnji v letu 1977 do danes potekali številni pogovori in razmisljanja, ki pa so se posebno intenzivirali letos. Na voljo je bilo več različnih možnosti: združitve s Cankarjevim domom, združitve institucij, ki delujejo v hiši (Jožeta Mazovca, občinska knjižnica, zveza kulturnih organizacij, krajevne skupnosti Moste, Selo), ustanovitve samostojne organizacije. Končno je prevladala zadnja. Tako bomo v občini najbrž dobili še eno delovno organizacijo družbenih dejavnosti.

Seveda pa je potrebno še marsikaj postoriti do končnega konstituiranja. Občinska skupščina bo predvidoma na sejah vseh treh zborov 26. decembra obravnavala elaborat o družbeno ekonomski upravičenosti delovne organizacije in če bo ugotovila upravičenost ustanovitve, bo sprejela tudi sklep o ustanovitvi delovne organizacije v ustanavljanju. S tem bodo dani formalni

Kulturni dom ŠPANSKI BORCI

temelji za pričetek postopkov za konstituiranje doma.

Elaborat o družbeno ekonomski upravičenosti ustanovitve delovne organizacije KD Španski borci predvideva, da bo dom okrepil svojo dejavnost in da bo bolj posegal v ljubljanski kulturni prostor. Ta dva elementa naj bi tudi pomenila osnovo za financiranje delovanja. Več sredstev naj bi dom dobil s svojo dejavnostjo ter prek svobodne menjave s kulturno skupnostjo. V prehodnem obdobju pa naj bi domu pomagala tudi občinska skupščina s svojimi sredstvi.

V domu naj bi do konca leta 1985, ko bi se nehalo prehodno obdobje, zaposlili tudi ustrezno število ljudi in nabavili opremo, ki je še potrebna za polno delovanje. Poleg treh doslej zaposlenih ljudi bo treba čimprej zaposliti še direktorja in programskega vodjo. Nakupili pa naj bi še odsko opremo, ozvočenje in svetlobni park. S tem bi bil dom sposoben nuditi prostor tudi zahtevnejšim izvajalcem.

Pričakovati je torej, da bo KD Španski borci kmalu konstituiran. Pričakovati je tudi, da ne na breme družbene skupnosti. Porok za to nam je že dosedanje delovanje doma, saj je bilo v njem v dobrih dveh letih že kar približno 300 kulturnih prireditve.

JOŽE KONČAN

• Prireditve v KD Španski borci

- VELIKA DVORANA**
- 25. decembra ob 19.30 — koncert pianista Acija Bertoneja
 - 19. decembra ob 20. uri — večer slovenskih ljudskih pesmi v izvedbi MPZ »LIPA ZELENELA JE...« zborom nekdanjih članov APZ Tone Tomšič iz obdobja šestdesetih in sedemdesetih let s svojim dirigentom Markom Munihom.
 - 20. decembra ob 19.30 — Tone Fornezzi-Tof: **OBČINSKI SVETNIK JOSEF ŠVEJK** — Izvaja Janez Hočevar-Rifle
 - 26. decembra ob 17. uri — **Novoletni koncert učencev glasbene šole Ljubljana-Moste-Polje**. Vstop prost!
- Prodaja vstopnic za vse predstave je dan pred predstavo od 16. do 19. ure in na dan predstave od 16. ure dalje pri blagajni KD Španski borci, Zaloška 61.

- LIKOVNI SALON**
- od 8. do 18. decembra bo odprta razstava barvnih fotografij pobratenege mesta Karl Marx Stada.
 - Od 20. decembra 1983 do 7. januarja 1984 bo ob petletnici delovanja odprta razstava članov likovne sekcije KUD Vide Pregarc. Razstave bodo odprte vsak dan od 16. do 19. ure in ob sobotah od 10. do 12. ure.

Uprava doma

• Knjižnica Jožeta Mazovca je odprta

- oddelek za izposojajo knjig na dom z bralnico, prireditvena soba in soba za intenzivni študij, vseh pet delovnih dni v tednu od 8. do 20. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure;
- pionirski oddelek z bralnico in kofičkom za cigibane vseh pet delovnih dni v tednu od 8. do 19. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure;
- glasbena soba vseh pet delovnih dni v tednu od 10. do 19. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure;
- vsak četrtek ob 16. uri je ura pravljic za otroke od 5. do 10. leta starosti.

D. J.

V SPOMIN

Tovarišici Jožici v zadnje slovo

Rodila si se v Ljubljani kot hči primorskih staršev. V družini vas je bilo pet. Osnovno šolo si opravila v Mostah, nadaljevala šolanje v štiriletni meščanski in ga končala na trgovski šoli.

Že kot mladenka si se vključila v družbeno aktivno življenje, najprej kot članica Sokola v Mostah, v boju proti okupatorju. Zaradi aktivnega dela si bila že junija 1942 sprejeta v SKOJ. V letu 1943 si že organizirano delovala tudi v organizaciji žena.

Tvoja aktivnost, kakor tudi aktivnost tvoje družine, ni ostala skrita sovražniku. Maja 1944 si bila izdana in aretirana od domobranske policije in bila do avgusta v zaporu v Ljubljani, kjer si bila podvržena maltretiranjem vseh vrst, nato pa odpeljana v koncentracijsko taborišče Rawensbrück in od tam v taborišče Belzig, kjer si ostala do konca vojne.

Skupaj smo prestajale grozote taboriščnega življenja in čeprav spomini sicer počasi bledijo, ostaja v naši notranjosti večer odpor do nečloveškega poniževanja, do mučenja in do spreminjanja ljudi v nepomembne taboriščne številke, manj vredne kot živina.

Bojevale smo se, gladovale, irpele, a nikoli klonile. Nikoli, čeprav so se naše vrste vsak dan redčile. Zato smo nekatere tudi preživele.

Ko se danes poslednjič postavljamo od tebe, nam je težko in zbridkostjo v srcu ugotavljamo, da smo izgubili ženo, ki smo jo dobro poznali, ljubili in zaradi poštenega in neumornega dela globoko spoštovali. S tvojim odhodom se je spet razredčila vrsta postrvovalnih aktivistov in aktivistk NOB, bork in borec za svobodo in lepše življenje naših narodov. V

imenu bivših internirank iz Ravensbrücka iz Belziga ter v imenu družbenopolitičnih organizacij KS Kodeljevega, izrekam največjo zahvalo.

ŠTEFKA KAVČIČ